

**HDK – HÖGSKOLAN FÖR DESIGN OCH
KONSTHANTVERK**

VECK, VOLYM - VARELSE

Undersökning av att arbeta skulpturalt på kropp

Jamilla Strömberg

Uppsats/Examensarbete:	22,5 hp
Program och/eller kurs:	Textil – Kläder – Formgivning SBTFKX
Nivå:	Grundnivå
Termin/år:	Vt 2019
Handledare:	Maria Sjöstrand, Matilda Dominique, Jenny Beckman
Extern handledare:	Theodore Ågren
Examinator:	Maja Gunn
Rapport nr:	xx (ifylles ej av studenten/studenterna)

Abstract

This thesis is a description of my exam work. It was a material exploration, with folds and volume as a starting point, and the idea of a creature. I was sculpting with textile on a body. Technics were formerly smocking and hand stitching. The result was a costume/skin and a movie.

Keywords: fold – form – sculpture – textile – smocking – costume –
performance - transformation

Abstrakt

Den här rapporten är en beskrivning av mitt examensarbete. Det var en materialundersökning, med veck och volym som utgångspunkt, och idén om en varelse. Jag skulpterade med textil på en kropp. Teknikerna var främst smock och handsömnad. Resultatet var en kostym/ett skinn och en film.

Nyckelord: Veck – form – skulptur – textil – smock – kostym – performance
– transformation

Bild 1 Foto: Elis Ottosson

Innehållsförteckning

Inledning.....	4
Bakgrund	5
Syfte.....	7
Mål.....	7
Frågeställning	7
Tillvägagångssätt	7
Processen.....	8
Veck.....	8
Teknikval	8
Materialval	9
Volym	10
Skiss	10
Skulptera	11
Varelsen.....	12
Färg	12
På kropp	13
Transformation	15
Anonymiserande effekt.....	15
Kostym eller skulptur?.....	16
Empati	17
Diskussion och reflektion.....	18
Veckens plats?	18
Ytan och formen	19
Funktion.....	20
Övning i empati?.....	21
Utställning och performance	22
Slutsats och resultat.....	23
En sökande process.....	23
Empati för de okända.....	23
Referenslista	25
Bildförteckning.....	27

Inledning

Jag ska med denna rapport beskriva mitt examensprojekt. Projektet har tre delar, tre intressen jag sökt sammanföra som jag kallar veck, volym och varelse. *Vecken* är en avgränsning i mitt intresse för textila tekniker och material. *Volym* handlar om att skulptera i textil, vilket tar hjälp av veck som ger stadga och elasticitet. Den sista delen, *varelsen*, handlar om kropp i rörelse, kostym och motstridiga känslor.

Projektet tog avstamp i tidigare projekt jag haft under mina tre år på HDK. Jag kommer berätta lite om dem och annan bakgrund till projektet. Därefter går jag igenom min process, konstnärlig och samhällelig kontext. På det följer en fördjupande diskussion av mitt arbete och reflektioner kring slutresultatet.

Bild 2 Foto Elis Ottosson

Bakgrund

Mitt examensprojekt ville jag förankra i tidigare projekt. De tre trådarna som jag plockade upp (*veck*, *volym*, *varelse*) verkade höra samman.

Jag har återkommande arbetat med form och textil. Det platta raka tyget stör mig, jag vill knipa ihop det, eller se det falla mot en kropp. Här kommer *veck*et in.

Vecken ger både stabilitet och elasticitet som hjälper mig att skapa former, *volym*. Tyger får tjockare struktur och djupare textur. Uttrycket är organiskt, talar om hudrynkor och vågor. Jag har experimenterat med att plissera eller smocka, och klätt former av olika material.

Jag har noterat att det ofta är en typ av *varelse* jag gestaltar.

I Nationalencyklopedin är definitionen av varelse en ”levande företeelse med egen handlingsförmåga” och har en historisk

koppling till orden tillvaro, väsen och individ (”varelse”, u.å.). Jag ser i ordet något som inbegriper något mer, större än människan. Ordet är laddat både med något ömt, och kanske något hotfullt som handlar om det okända. Varelse tänker jag är ett ord som går att använda för något som är svårt att definiera vid första anblick, men också något allmängiltigt och igenkännbart. Vi är alla varelser. Ordet tänker jag också är laddat med närvaro, till skillnad från något med mål och mening.

Nedan är bilder på några av mina tidigare projekt som jag kallar *Genomskinlig* och *Grottvarelser*. Båda resulterade i melankoliska varelser i fosterställning. Jag sökte gestalta motstridiga känslor kopplade till alienation och skam. Med foto och film undersökte jag känslorna med min egen kropp. I projektet med *Grottvarelser* ville jag ge dem mängder av egenskaper och verktyg, fulla av potential, men oförmögna att göra något av det.

Bild 3 *Genomskinlig* 2018

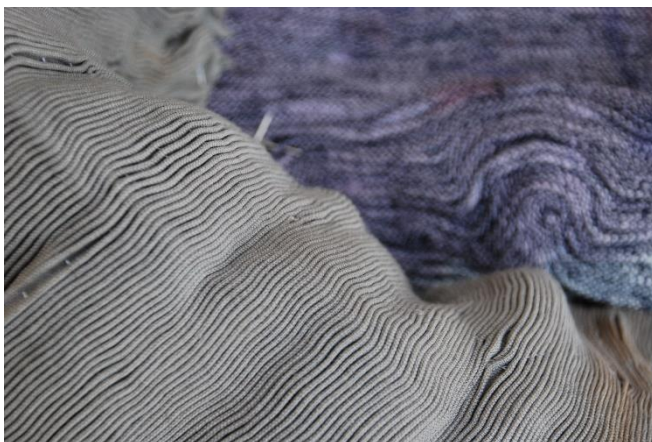

Bild 4 *Grottvarelser* 2017

Både i arbetet med Grottvarelser och Genomskinlig prövade jag olika fyllningar och lekte med tyngd. Det kunde vara ris, tyll, sten, eller bara lite ståltråd. Jag såg att med vecken och mängder av sömmar att det kanske skulle gå att skulptera direkt i materialet, utan att först göra en form att klä.

En konstnär som skulpterar med smockteknik är Gabriella Loeb. Hon har en bakgrund inom mode och måleri som hon använder sig av i skapandet av abstrakta kroppar. De små vecken som hon syr för hand blir en tredimensionell duk, en yta, en hud och utgör samtidigt kroppen (Loeb, u.å.). Ytlighet och motstridiga känslor möts i hennes skulpturer. Hennes arbete är ett tidskrävande hantverk, som slukar material. Vecken talar om tid, riktning och lagringsförmåga.

Liksom Loeb tilltalas jag av den membranliknande ytan som blir av att

Bild 6 Provbiter smock

smocka tyg, hur jag kan forma tyget med mina händer utan att det faller ihop.

Jag har också i tidigare projekt arbetat med att omforma kroppen. För mig handlar det om att ge utrymme för att värdera om, kunna se bortom kroppens begränsningar och våra fördomar om dem. Det har kunnat handla om vad som är motbjudande och tilltalande, feminint och maskulint.

Bild 3 Heard - New York, 2013. Nick Cave

Nick Cave är en konstnär kombinerar modern dans och skulptur. Han gör, som han kallar det, ”sound suits”, ljudkostymer. Den första gjorde han efter LA upploppen 1992 och byggde på hans känslor av nedvärdering. Kostymerna täcker hela kroppen och blir ett skydd som tillåter oss att se utan fördomar om genus, sexualitet och hudfärg (ICA Boston, 2014.). Kostymerna är trots sin mörka bakgrund mycket lekfulla. Cave använder dem både i installationer, performance, foto och film.

Syfte

Mitt syfte är att vara materiellt undersökande, med veck och volym som utgångspunkt. Jag ska undersöka hur jag kan jobba skulpturalt med textil på kropp.

Mål

Mitt mål är en process som till större del är ett praktiskt undersökande. Med kroppen som stomme vill jag gestalta en varelse.

Frågeställning

Hur kan jag använda mig av veck och volym för att omforma kroppen?

Hur använder jag mig av de strukturer och former jag finner i mina undersökningar i gestaltandet av en varelse?

Vilka vecktekniker ska jag begränsa mig till?

Tillvägagångssätt

Jag börjar med att undersöka material och teknik som kan skapa veck och form. Material och teknikval ska inspirera till form och idéer kring en varelse. Jag söker inspirationsbilder på varelser och stämningar. Ett fåtal material och tekniker går jag vidare med som jag kan undersöka skulpturalt.

Jag undersöker form genom att skissa direkt i materialet. Processen är undersökande, jag frågar mitt material vad det är för varelse jag gestaltar. Jag vill testa min varelse i olika miljöer med hjälp av foto och film.

Bild 7 smockmaskin med linnetyg

Processen

Veck

Jag grävde lite i vad veck betydde och härstammade från för att kanske få syn på hur de förhåller sig till varelsen jag sökte gestalta. Jag fann kopplingar till mångtydighet och något som var invecklat.

Plissera betyder enligt Nationalencyklopedin ”lägga (tyg) i regelbundna, varaktiga veck” och kopplas samman med orden komplicera, applicera och implicera. Veck är också mängder av lager, eller gömmor

och håligheter.

Jag kände att det fanns ett djup där. Det räckte för att jag skulle kunna lägga kopplingarna åt sidan och fokusera på det praktiska arbetet.

Bild 8 sProvbitar smock

Teknikval

Första delen av projektet handlade om material och teknik. Mina erfarenheter från mina tidigare projekt gjorde att jag redan hade en del idéer om vad jag var ute efter. För att inspirera mig ville jag pröva andra tekniker. Jag experimenterade med att överföra smocktekniker till stickmaskinen,

men det lockade inte till att skulptera med. Smockmaskinen gav mig det jag sökte, ett material med ett organiskt uttryck som går att forma i händerna.

Jag experimenterade med olika material och avstånd mellan nålarna i maskinen. Det uppkom ett antal begränsningar för mig att förhålla mig till.

Maskinen föredrar mycket tunna och raka tyger. Jag varvade därför mina experiment vid smockmaskinen med att smocka för hand.

Fördelen med att smocka för hand var att jag kunde forma medan jag sydde, men det gick fortare på maskin. I maskinen blev bitarna inte bredare än 24 cm dock. Jag

prövade att utöka bredden genom att köra tyget i maskinen igen, men det var krångligt och svårkontrollerat. Tanken på att sy ihop delarna på symaskin störde mig eftersom det skulle kunna innebära raka linjer. Jag föredrog ändå att göra fler delar och tänkte att det kanske till och med skulle underlätta att skulptera med mindre former.

Materialval

Jag ville begränsa mig till några få material, men jag ville att de skulle kontrastera varandra och planerade att sammanföra dem med färg.

Tidigare erfarenheter och nya materialtest förde mig till linne och rami. Efter en hel del tester valde jag ut viskossatin, ett tunt

Bild 10 Processbild

linnetyg, ett tjockare melerat linnetyg, tunn rami, och ylletrikå.

Efter att ha gjort några provbitar räknade jag ut att jag behövde minst 20 m tyg om jag skulle maskinsmocka hela kostymen. För mig var det svindlande att tänka att jag skulle köpa så mycket nytt material, vilket slöseri! Vissa av de material jag prövade

fanns inte att tillgå, och absolut inte i de mängderna.

De material jag valde handlade alltså dels om att jag skulle kunna få tag i stora längder och att de skulle fungera i smockmaskinen. För att kunna bygga större former valde jag att smocka för hand också i ett tjockare linnetyg. Även ylletrikån var för tjock för maskinen.

Det tunna linnetyget jag fann fungerade mycket bra i smockmaskinen och var lätt att forma med. Ramin rann genom maskinen, men hade inte samma stabilitet som linet. Viskossatinet fick effekter som

kunde vara något att jobba med, även dess kontrast till linet.

Genom att släppa eller dra i trådarna kunde jag ändra formen på tyget och fästa den. Materialet kändes bra i mina händer, nu var bara frågan hur jag skulle sammanföra alla delar till en helhet.

Volym

Ett vanligt sätt att skulptera i textil är att bygga i lager på lager, inifrån och ut. Jag har i mina undersökningar snarare sökt börja med ytan.

Jag var på en föreläsning av Hanne Friis och tilltalades mycket av hennes sätt att arbeta. Likt Gabriella Loeb skulpterar hon med smockteknik. För det mesta sitter hon på golvet och smockar fritt för hand, vrider och vänder på skulpturerna. Under arbetet gör hon enkla skisser på former, men de kanske dyker upp i hennes arbete först flera år senare. Hon testar att hänga på väggen för att se på avstånd vad som träder fram. (Friis, 2019) Det är ett väldigt direkt sätt att arbeta, ett sätt som jag själv trivs att arbeta på.

Skiss

I den här rapporten skiljer jag tre delar åt, men riktigt så åtskilda har de inte varit under projektets gång. Jag började redan med mina provbitar testa forma på små modedockor och gjorde några enkla skisser på papper.

Bild 11 Skiss på stora dockor

Bild 12 Skiss på liten docka

Jag förhåller mig väldigt fritt till mina skisser och har svårt att överföra direkt från papper till material. Skissen på papperet pekar ut en riktning. Genom att skissa direkt i materialet får jag lättare kontakt med det jag gör och lättare att jobba vidare. Jag vill att mötet med materialet ska leda mig.

Till en början skissade jag på små modedockor, men när jag bestämt mig för vilka material jag ville använda övergick jag till fullstora dockor. En utav mina skisser på docka har följt med mig under hela projektet som en förlaga för former och uttryck jag sökt. Eftersom det är samma mått på bitarna och samma material som jag använder i kostymen kan jag dock inte direkt översätta skissen till en större skala, den fick likt mina tecknade skisser peka ut en riktning.

Bild 13 Skiss

I sökandet av vad det var för varelse jag ville gestalta tog jag fram inspirationsbilder. Det var främst på kvalster, djuphavsdjur och björndjur. Jag har försökt översätta mina inspirationsbilder genom att skissa av dem för att se vad det var jag såg. Där fanns former och veck som talade med mitt material. När jag samlade bilderna såg jag fosterställningen jag arbetat med i tidigare projekt. Jag sökte definiera vad det var med den, sökte ord jag kunde jobba med skulpturalt. Jag skrev ner liksidig, organisk, kraftfull och ömklig. Det gav mig inte mycket, men det avgränsade mig något.

Bild 14 Björndjur

Skulptera

Jag tänkte att det skulle underlätta att jobba skulpturalt på kropp eftersom kroppen redan har en form och jag måste inte börja med att tillverka den. Det visade sig såklart inte vara bara vara till en fördel.

Bild 15 Process

Planen var att sy en tunika som jag kunde använda som bas att fixera formerna i, med hjälp av handsömnad. Vid handledning och

delpresentationer påpekades att utan ben blir det svårare för mig att förhålla mig till helheten när jag prövar mig fram. Egentligen ville jag inte ägna så mycket tid till att sy basen, men när jag sydde dit benen och provade den på mig själv, ville jag plötsligt ändra på ganska mycket. Den fick nya ärmor och jag flyttade om dem så att jag bara skulle kunna röra underarmarna och byggde även ut ben och huva med vadd. Fötterna ville jag täcka över i ett försök att göra varelsen mer klumpig och ostabil, med bara två stumpar på marken.

Jag ägnade mycket tid åt att smocka delar och pröva ut vart de skulle sitta på ryggen. Med nålar faller allt lätt ihop. Bitarna testade jag på flera ställen och aldrig alla samtidigt, utan jag fick gissa hur det skulle bli när jag väl sydde fast dem. Det var många delar som skulle ihop och jag kände ändå att jag behövde fler. Jag hade färgat mängder med tyg, men började ändå vara orolig för att materialet skulle räcka till.

För att komma vidare släppte jag ryggen och ägnade mer tid åt lemmar och mage som inte skulle skulpteras. En siluett och karaktär började träda fram; ryggen stor och bred, slokande axlar och en sårbar mage.

Varelsen

Vid projektets början var varelsen en kvarleva från tidigare projekt och en stämning. Vad det var för varelse fick klarna under arbetet med det skulpturala, men kanske allra mest då jag kunde börja röra mig i dess skinn. Jag hade under projektets gång varit motvillig att fokusera alltför mycket på varelsen, för att kunna behålla fokus i det praktiska arbetet. Varelsen fanns ju dock där som inspiration och ett sätt att göra estetiska val.

Ett sätt som jag försökt närma mig varelsen på var att skriva små poetiska texter. Efter ett tag fann jag ord som återkom och valde att fokusera på orden kraftfull och ömklig. När jag sökte inspirationsbilder var jag ute efter djur som en sällan ser och möter, som hörde till andra världar.

Färg

Det första valet där varelsen kom in handlade om färg. Jag tänkte att det hade underlättat att, som Gabriella Loeb och Hanne Friis, jobba med vita material och fokusera på form, eftersom jag i det läget av projektet ville fokusera på just form. Vita material har dock svårt att inspirera

mig, och planen var ju att materialet skulle inspirera mig att jobba vidare med form.

Men hur skulle jag välja en färgpalett innan jag visste vad det var jag sökte uttrycka?

Jag ville inte hämta färg direkt från mina inspirationsbilder. Varelsen fick inte tilldelas en viss miljö där den hörde hemma.

Bild 16-18 Foton tagna i Dals Långed

Ett råd jag fick av min handledare var att välja en plats jag hade en relation till och måla där en hel dag. Jag hade svårt att finna en plats jag hade en stark koppling till, utan gick istället runt och fotade och tog fram en palett från bilderna.

Det var mars i Dals Långed. Bilderna föreställer träd, buskar, vass och gräs som står och vilar i väntan på våren, vilande liv. Färgerna var murriga och inte alls grå. Jag upplevde det som ett val att se färgerna och inte beskriva allt som grått. Det passade varelsen tyckte jag, att det var ett val att se dess färger.

Bild 19 Processbild

Jag skissade, målade och färgade. För att få in färgskiftningar experimenterade jag med space dye. Det är ett sätt att färga som innebär att du håller olika färger direkt på tyg.

Mitt första försök visade sig vara det mest lyckade. Eftersom jag det gick bra gav mig direkt på stora tygstycken, men de mesta färgskiftningarna försvann, troligtvis för att jag inte löst upp pigmenten tillräckligt och tvättat ur dem. Färgerna passade dock min palett och jag ville komma igång med skulpterandet. Det var bättre att fega lite och lägga till färg i ett senare skede tänkte jag.

När jag skulpterat ett tag blev det tydligt att jag hade färger som kontrasterar mot varandra och det var inte lika lätt att läsa ihop delarna till en helhet. När jag skulpterat klart valde jag därför att patinera, för att söka binda ihop färgerna.

På kropp

Efter att jag sytt på ben och armar fanns det bara en öppning kvar och jag var rädd att jag skulle sy fast kostymen i dockan. Jag ville också stödja formen i ryggen och även huvan behövde hjälp för att den inte skulle glida ner. Med vaddering i rygg och nacke löste jag tre problem samtidigt.

Det började klarna hur delarna som skulle skulpteras skulle placeras. Jag började tråckla fast dem. Mycket av formandet skedde i sömnaden. Det tog tid, en form påverkade en annan. Hur skulle mötet mellan delarna ske? Det blev viktigare att backa och se på helheten.

Plötsligt låg det en kropp på marken. Jag kände ömhet för den, tillgivenhet. Den låg där tung och trött, ett tomt skinn, vilande liv. När jag lyfte upp den hängde den lealös på min axel och jag kände att jag var tvungen att börja behandla den mer varsamt. Jag kom på mig själv med att pröva hur den rörde sig, känna in dess stämningstillstånd och vart den vill befinna sig.

Jag fotade och filmade när jag gick omkring i den. På skärmen såg jag hur mitt skulpterande bidrog till att ge varelsen tyngd. Kostymen hängde på min kropp och rörde sig likt ett ödleskinn. Formerna hade en förmåga att fylla ut sig och kollapsa. Vad var det jag hade gjort? Var det en kostym, skulptur eller var det något annat?

Det skulpturala sökandet började leda fram till varelsen och jag flyttade jag mitt fokus till den och vad den hade för funktion. Jag hade spenderat mycket tid med varelsen och teoretiserat kring vad det var jag ville att den skulle uttrycka. Nu kände jag istället med den och frågade mig vad det var den uttryckte.

Bild 20 Process, kroppen på golvet

Transformation

Bild 21 Foto: Elis Ottosson

Jag kom att tänka på hur själen enligt nordisk mytologi kunde vandra mellan olika skepnader, så kallad hamn. Ordets ursprung är fornisländska och betyder yttre beklädnad eller skyddsande, ofta djurs. Genom att anta en hamn kunde du se in i andra världar ("Hamn (mytologi)", 2019).

Jag lekte att varelsen var en hamn som jag kunde transformeras till. Den hade känslor och erfarenheter jag kunde känna med och försöka förstå mig på genom att iklä mig dess skepnad.

En idé om ett performance började ta form. Varelsen skulle ut i skogen, där jag hämtat dess färger. Jag ville bära den på min axel och lägga ner den på en bra plats där jag kunde pröva dess skinn. Det innebar att jag

var tvungen att välja vad jag skulle ha på mig till att börja med. Vem var jag som skulle byta skepnad?

I mitt första test valde jag kläder som jag tänkte var något neutrala, i alla fall i färg. Det störde mig plötsligt att jag lämnat ansiktet bart, men jag

tyckte också att det fanns något poetiskt med det; mina ögon inuti varelsen.

Anonymiserande effekt

I en intervju med Institution of Contemporary Art i Boston (2014) talar Nick Cave om sina ljudkostymers frigörande möjligheter från normer och bekvämlighetszoner. För att det ska fungera måste du dock vara villig att transformera dig till det andra, kliva in i det obekanta, vad nu det är. Kostymerna är för det mesta heltäckande vilket anonymiserar bäraren, och jag tror det är till hjälp för transformationen.

En typ av dans som var relevant för den typ av performance jag ville göra var Butoh. I en dokumentär om butoh säger dansaren Tadashi Endo att butoh handlar om våld och kärlek. Den är smutsig och jordnära. Butohdansare målar sig ofta med vit färg. Endo beskriver hur sminkningen kan fungera som en metamorfos till någon som han inte är till vardags. Det hjälper honom koncentrera sig och gå in i en annan tidszon (Geoffroy, 2018).

Jag prövade själv att sminka mig, men lila och ägnade väldigt lite tid till det. Det blev mer av en symbolisk transformation, som inte kändes för mig. När mitt hår råkade täcka ansiktet kände jag större effekt och jag övervägde att förstärka den genom att sy in garn i huvan som kunde täcka ansiktet. Även i bilderna tilltalade det mig mer när håret täckte ansiktet, det hade mer anonymiserande effekt.

Kostym eller skulptur?

Jag försökte komma fram till vilken funktion varelsen hade. Om det inte var en kostym kunde jag då presentera den som en kostym eller förstördes något av magin då? Eller skulle jag kunna säga att det var en skulptur när

jag presenterade den på docka?

Jag funderade lite på vad relationen mellan bäraren och varelsen var. Det fanns något spirituellt i mitt arbete och jag tänkte på hur människor, i vår tidiga historia, genom dans gick in i trans och använde masker.

I en katalog från Dansmuseet om masker i Afrika, beskrivs begreppet mask som ”en materialisering av en övernaturlig varelse”(Dansmuseet (2005, s. 24). Där saknas relationen mellan dansare och mask för de uppfattas som något annat, från en andevärld. Kostymen göms undan när den inte används eftersom den inte finns. I katalogen står det också en del om hur dansen och den tillhörande masken fungerar som kommunikation utan ord och hur människor genom dansen kan finna samhörighet (Dansmuseet (2005).

Jag tänkte på att Nick Caves ljudkostymer fick byta kontext, och han verkade mer intresserad av vad de gjorde än vad de var.

Bild 22 Foto Elis Ottosson

Det var ett förhållningssätt som tilltalade mig. Jag ville prova varelsen på olika sätt. Varför skulle jag bestämma mig för ett enda?

Dansaren Tadashi Endo beskriver Butoh som livet, och livet är inte vackert. Det är något större än bara dans. Alla kan dansa butoh, men inte alla är butoister (Geoffroy, 2018.). Det handlar om en närvaro och medvetenhet om din kropp och din omgivning. Det finns en rå spiritualitet i butoh som jag söker i mitt projekt.

Empati

Likt Nick Cave talade jag också om kostymen som något/någon annan som du kunde transformeras till. Min varelse bar dock tydligare på ett mörker. Mitt performance var en lek, men jag ville ge plats åt allvar och melankoli.

På Youtube hade jag sett en fin animering av en föreläsning om empati. Det var Brené Brown doktor i sociologi och forskningsprofessor vid universitetet i Houston som beskrev empati som ett tryggt rum som bryter ensamhet, där du håller dig ifrån att döma. Empati är att känna med andra. Det handlar om att knyta an till något inom sig själv som känner till känslorna hos andra (The RSA, 2013).

Empati handlar alltså om att uppleva och förstå.

Varelsen var nedtyngd av sina känslor, men vart dom kom ifrån och vart den kom ifrån var upp till betraktaren och bäraren. Jag undrade vad som hände om jag låtsades att varelsen var en politisk motståndare eller en person jag inte tyckte om.

Brown beskriver empati som ett sårbart val (The RSA, 2013). Vi måste välja att förstå och känna efter vart motparten kommer ifrån och vad den vill säga, och då blir den andra en medmänniska.

Bild 23 Foto: Elis Ottosson

Diskussion och reflektion

Hur jobbar jag med något som jag själv inte kan förklara från början? Projektet var ett sökande, ett långsamt närmande efter ett oklart mål. Tre saker var klara från början - att jag skulle jobba skulpturalt, med vecktekniker, och på kropp. Mina frågeställningar och mitt syfte hade fokus på det materiella och tekniska.

Vad gällde varelsen fanns bara oklarheter, den var sökandet och målet, men inte syftet. Under arbetet, och framförallt mot slutet av projektet, har jag börjat ställa frågor som mer handlar om varelsen och dess kontext. Vad var varelsens funktion, och vad var dess relation till mig, andra, omgivningen, samhället? Kunde jag ha ställt de här frågorna i början av projektet? Hur hade då processen och resultatet sett ut?

Veckens plats?

Mitt syfte att jobba materiellt undersökande har varit en stöttepelare, men har också förvirrat mig. Jag har prövat flera olika material och sett hur jag måste jobba olika för att få bärighet för

formandet. Framförallt har jag använt en stor mängd material.

Konstnärerna Bella Rune och Katarina Wiklund var opponenter vid min examination. De tyckte att det fanns något härligt slösaktigt med den mängd material jag använt. Slösa med material är vanligtvis något jag försöker undvika. När jag förstod vad jag hade gett mig in på tvivlade jag på mitt val av teknik. Eftersom vecken var en pelare i mitt projekt försökte jag finna motiv för mig själv att stå kvar vid mitt val.

När jag läste om veckens etymologi fann jag ett poetiskt djup som inspirerade mig. Jag sökte kopplingar mellan de olika delarna i projektet, men jag ville inte pressa fram något då. Jag kunde gå vidare

Bild 24 Foto Elis Ottosson

med det praktiska, med vetenskapen om att vecken bar på metaforer. I efterhand har jag noterat att jag mest tänkt på att vecken bar på mycket och lagrade erfarenheter.

Ytan och formen

Jag valde smocken delvis för att den hade ett organiskt uttryck som minner om rynkor och tid. Den bidrog till det skulpturala uttrycket som är både tungt och tomt. Associationer fanns också till haute couture och lyx, vilket mina opponenter påminde mig om. De pratade också om krig och öken. Det var fint att höra att varelsen kunde påminna om så många olika saker. Jag kände att jag hade lyckats med att göra varelsen rotlös. Tekniken var lyxig, men färgen var murrig och smutsig. Mina material kunde upplevas som både lyxiga och billiga.

Hos mina referenser är ytan väldigt viktig. Det är något med detaljrikedomen som berättar en mångfacetterad historia. Bakgrunden i måleri verkar vara något gemensamt hos alla mina konstnärliga referenser. Det är som att canvassen ramlat ut i den tredimensionella formen. Jag är väl inte direkt någon van målare, men dras till liknande sätt att arbeta.

Vecken rymmer en oändlig värld men har ändå fungerat som en avgränsning för teknik och materialval.

Bild 25 Smock, klippa

Bild 26 Smock, forma

Bild 27 Foto Elis Ottosson

Jag har nästan uteslutande använt smock. Det var till hjälp för att bygga former, men det hade också sina nackdelar. I det skulpturala sökandet har jag dragit mig för att klippa, eftersom det betyder att dra i trådar och fästa trådar, ibland sy tillbaka trådar som glider ur. Att sikta på liksidigt betydde också problem. Mittan på tyget flyttar sig lätt, och därmed också trådriktning, vilket påverkar formen. Materialet är dock tacksamt på det sättet att inget behöver sitta likadant för att se likadant ut. När jag sytt finns det också utrymme för att forma om.

Ett sätt att forma hade kunnat vara att använda mönsterpassade delar att forma på innan jag satte ihop dem på dockan. Det hade fungerat bra om jag varit mer bestämd kring kostymens utseende. Jag valde att inte göra det för att behålla en öppenhet i processen, men det hade klart underlättat och är något jag tar med mig till nästa gång.

Funkt i on

När examinationerna närmade sig funderade jag över hur jag kunde

Bild 28 Foto från examinationen

presentera mitt arbete. Jag skulle kunna säga att jag hade gjort en kostym. Mitt tillvägagångssätt skiljde sig dock från hur jag skulle ha jobbat med en kostym till en föreställning. Då skulle jag ha haft en text att förhålla mig till och vetat från början vad jag sökte gestalta. Sökandet hade då varit på andra villkor och stegen lättare att staka ut.

Hos mina referenser fann jag en del nycklar och även i maskens historia. Det kändes skönt att inte bestämma att varelsen var en kostym eller skulptur. Viktigare var det att komma underfund med vad varelsen gör med mig och andra. Hur mycket skulle jag styra upplevelsen och på vilket sätt?

Jag kände att jag likt Cave också ville täcka ansiktet. På mina bilder tilltalades jag mer av när mitt ansikte täcks av håret än bara av färg. Jag upplevde också att det skulle kunna vara till hjälp för

transformationen om även ansiktet var skymt. Det finns dock något poetiskt med att inte helt uppslukas av varelsen. Det är du som väljer att känna vad varelsen känner.

Övning i empati?

Empati är något vi kan träna upp, vilket känns hoppfullt. Det kräver dock närvaro och tid. Skönlitteratur ska tydligen kunna vara till hjälp. Läser du mycket prövar du andras tankar och liv. Kan min varelse fungera på ett liknande sätt? Den tillåter dig att kliva in i dess skinn, men du måste välja att känna vad den känner. Det blir som en lek.

Vår empati styrs också av våra fördomar, åsikter och värderingar. Tycker du inte att någon är värd ditt medlidande påverkar det din empatiska förmåga för den personen. Eftersom jag har valt att varelsen får stå för något/någon okänt/okänd kanske det ger utrymme för att pröva empati för vem du nu väljer att se i varelsen?

Min opponent Bella Rune frågade om varelsen är början på en serie verktyg för empati. Det var en spännande tanke och kanske var det vad jag hade påbörjat. Med mina tidigare varelser har det också varit

viktigt för mig att uppmuntra till att känna med dem.

Jag ser en vikt av att lyfta fram empatin i vår samtid av ökad polarisering. I sociala medier, som tar allt större plats i våra liv, syns meterlånga kommentarsfält där ingen försöker förstå varandra. Åsikt och ståndpunkt verkar vara viktigare än fakta och förståelse. Sociala medier har dock samtidigt möjligheten att öka vår medvetenhet och koppla samman människor som annars inte ens skulle känna till varandra.

När jag själv iklädde mig varelsens skinn upplevde jag att jag att jag fick öva på min empati. Varelsen bar på ett mörker, men dess ömkliga gestalt väckte min tillgivenhet för den. Jag ville vara snäll med varelsen, pröva förstå den. Andra som såg den uttryckte också ömma känslor för den. Det hade varit intressant att låta andra pröva varelsens hamn, men jag kände att jag själv behövde undersöka om och hur jag skulle behöva styra en sådan situation.

Utställning och performance

Det fanns två mål i mitt projekt, processen och varelsen. Målet med processen var att jobba mycket praktiskt och undersökande, vilket stundtals varit svårt då tvivlet kring projektet klivit in. Då varelsen tog form var jag tacksam för det arbete som låg bakom den. Tänk om jag hade vetat vad det skulle bli? Hade jag haft klart för mig vad jag ville att varelsen skulle uttrycka hade jag nog sökt enklare vägar för att snabbare nå till fasen som innehöll rörelse och performance.

Till examensutställningen fanns min process inte med. Då var verket skulpturen/varelsen, film på mitt performance, och bilder. Veck, Volym – Varelse var arbetsnamnet och jag kände att jag behövde en annan titel. Jag letade bland ord som skvallrade om transformation och empati och kom fram till ”Omvandla, veckla in, sluta an” som titel. Jag hoppades att det skulle räcka med titeln, men kände i efterhand att det hade varit bra med lite mer information som tydligare satte varelsen i dess kontext.

Filmen som visades på utställningen var ett test. Min plan var att göra om mitt

performance. Jag kände att jag inte hade den tid och sinnesnärvaro som krävdes av mig vid det första tillfället. Nästa steg skulle vara att göra ett performance med publik. Tiden var dock knapp och jag hade många frågor att besvara innan jag skulle kunna ta det steget.

I första hand var det jag som skulle göra ett performance. När jag antog varelsens hamn var det ett frivilligt val. I mytologins värld är det ibland frivilligt och ibland vaknar du i en annan hamn och kan kanske inte ta dig tillbaka. Hur blir det om någon annan iklär sig varelsens skinn, eller om jag klär någon annan?

Bild 29 Utställning i Frihamnen Göteborg

Slutsats och resultat

En sökande process

Ibland är konst såhär trevande och sökande. I ett projekt med ett sådant tillvägagångssätt krävs dock då att du har tillit till processen. Tvivel hör alltid till, men har du tillit så är det lättare att ta sig igenom, ta ett steg i taget.

Jag har haft mycket svårt att förklara mina projekt vid avstampet, eftersom jag ofta tänkt genom att göra. Eftersom jag gärna vill förklara och berätta, hoppar jag över många steg och famnar alldeles för mycket i min beskrivning. Det förvirrar både mig och andra.

I det här projektet valde jag att fokusera på görandet, och det jag visste om mitt projekt, istället för att gissa vart jag skulle landa. Mina frågeformuleringar handlade därför främst om teknik och material. De frågor som uppstod senare i projektet var intressantare att prata och skriva om, men de uppstod genom görandet.

Bild 30 Foto Elis Ottosson

Empati för de okända

I efterhand kunde jag se hur mina tidigare varelser och figurer talade med det här arbetet. Fosterställningen fanns där, lek med tyngd och byggande av form med hjälp av veck. Det var saker jag hade sett och byggt vidare på i det här projektet. Det som kanske intresserar mig mest med dessa projekt är relationen mellan varelserna och dem som ser och hanterar dem. Ömheten och varsamheten till de obehagliga och okända som verkar lida på något vis. Något klickade till i mig när

Bella Rune frågade mig om det här var början på en rad verktyg för empati. Det var en spännande tanke. Kanske är det vad jag har påbörjat.

Jag har tänkt mycket på performance och undrar hur det skulle bli om jag gjorde en till. Efter att ha jobbat med kroppen den här terminen har jag åter blivit sugen på att skulptera varelser i

mindre och större skala. Projektet har placerat mina varelser i en tydligare kontext som känns spännande att jobba vidare med.

Bild 31-35 Foto Elis Ottosson

Referenslista

- Geoffroy, C. [Camila Geoffroy]. (2018, 11 mars). *DANCING IN BETWEEN - A PORTRAIT OF BUTOH WITH TADASHI ENDO*. Hämtad 2019-05-21 från <https://www.youtube.com/watch?v=yla-ZhPEByo>
- Dansmuseet (2005). *Magiska masker: afrikanska masker ur Dansmuseets samlingar ; Dansmuseet, Stockholm 17 juni - 23 oktober 2005 = Magic masks : African masks from the Dance Museum's collections*. Stockholm: Dansmuseet.
- Hamn (mytologi). (2019, 7 april). I *Wikipedia*. Hämtad 2019-05-30 från [https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Hamn_\(mytologi\)&oldid=45235043](https://sv.wikipedia.org/w/index.php?title=Hamn_(mytologi)&oldid=45235043)
- Friis, H. (2019, mars). *Hanne Friis - Where does it come from and how? - Göteborgs universitet*. Presenterad vid Göteborg. Hämtad 2019-04-03 från <https://hdk.gu.se/aktuellt/e/?eventId=70136829857>
- Friis, H. (u. å.). *Hanne Friis*. Hämtad 2019-03-08 från <http://www.hannefriis.com/>
- Institute of Contemporary Art/ Boston. [ICA Boston]. (2014, 21 maj). *Art Talk: An Interview with Nick Cave at the Institute of Contemporary Art/Boston*. [Videofil] Hämtad 2019-05-06 från https://www.youtube.com/watch?v=ndv18L_a72A&t=19s
- Loeb, G. (u.å.). *Gabriella Loeb*. Hämtad 2018-11-13, från <https://cargocollective.com/gabriellaloebcom/CV>
- plissera. (u.å.). I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2019-02-22 från <https://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/plissera>
- Rune, B. (u.å.). *Bella Rune*. Hämtad 2019-06-07 från <http://www.gallerimagnuskarlsson.com/artists/bella-rune>

The RSA. [The RSA]. (2013, 10 december). *Brené Brown on Empathy*. [Videofil]. Hämtad

2019-05-17 från <https://www.youtube.com/watch?v=1Ewgu369Jw>

varelse. (u.å.). I *Nationalencyklopedin*. Hämtad 2019-02-15 från <https://www-ne->

[se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/varelse](https://www-ne-se.ezproxy.ub.gu.se/uppslagsverk/ordbok/svensk/varelse)

Bildförteckning

Bild 1 Foto: Elis Ottosson	2
Bild 2 Foto Elis Ottosson	4
Bild 3 Genomskinlig, 2018. Eget foto. Material: plisserade tyger, ris, ståltråd.....	5
Bild 4 Grottvarelser 2017. Eget foto. Material: smockat tyg, ris, sten.....	5
Bild 5 Heard – NY Nick Cave 2013, Foto: Metropolitan Transportation Authority/Patrick Cashin.....	F
el! Bokmärket är inte definierat.6	
Bild 6 Provbitar smock.....	6
Bild 7 Smockmaskin med linnetyg.....	7
Bild 8 Provbitar smock.....	8
Bild 9 Närbild smock i rami.....	9
Bild 10 Processbild.....	9
Bild 11 skiss på stora dockor.....	10
Bild 12 skiss på liten docka.....	10
Bild 13 skiss.....	10
Bild 14 Björndjur scannad av Bob Goldstein och Vicky Madden, UNC Chapel Hill. Bilden är förminskad och beskuren.....	11
Bild 15 Process.....	11
Bild 16- 18 Foton tagna i Dals Långed.....	12
Bild 19 Processbild.....	13
Bild 20 Process, kroppen på golvet.....	14
Bild 21 Foto: Elis Ottosson.....	15
Bild 22 Foto Elis Ottosson.....	16
Bild 23 Foto Elis Ottosson.....	17
Bild 24 Foto Elis Ottosson.....	18
Bild 25 Smock, klippa.....	19
Bild 26 Smock, forma.....	19
Bild 27 Foto: Elis Ottosson.....	19
Bild 28 Foto från examinationen.....	20
Bild 29 Utställning i Frihamnen, Goteborg.....	22
Bild 30 Foto: Elis Ottosson.....	23
Bild 31-35 Foto Elis Ottosson.....	24
Bild 36 Foto Elis Ottosson.....	27

